

Inhoudelijk jaarverslag Artex Kunstenschool Texel 2023 /2024

Van de gemeente Texel ontvangt Artex Kunstenschool structureel subsidie bestemd voor de uitvoering prestatiedoelstellingen. Met de gemeente zijn een aantal indicatoren overeengekomen om de overeengekomen prestaties te monitoren. De eerste is een divers, uitdagend en educatief cultureel aanbod van kwalitatief goed niveau in verschillende disciplines (o.a. muziek, dans, theater en beeldende vorming). Uitgangspunt is daarbij is dat alle inwoners van Texel terecht kunnen bij Artex en dat het aanbod aansluit bij de mogelijkheden en interesses van de verschillende doelgroepen.

Een van de indicatoren is de vierjaarlijks toetsing door de Certificeringsorganisatie Bibliotheekwerk, Cultuur en Taal (CBCT) als onafhankelijke organisatie de kwaliteit en toekomstbestendigheid van kunstencentra, zo ook Artex Kunstenschool. Gecertificeerde instellingen bieden een gecontroleerde kwaliteit van producten en dienstverlening aan hun klanten. Artex Kunstenschool Texel is in 2022 gecertificeerd voor vier jaar (tot en met 2026).

Een andere indicator is het aanbod van de Kunstenschool. Dit kent een grote verscheidenheid aan aanbod van kunstlessen. Het grootste aantal muzieklessen bestaan uit individuele lessen, de meeste cursisten, muziek, dans, theater, beeldend, volgen groepslessen. De gemeente vraagt daarbij om monitoring van het aanbod in relatie tot het bereik en de tevredenheid van onze afnemers. Als vraaggerichte organisatie monitoren we het bereik, de kwaliteit en de tevredenheid van haar aanbod, desgewenst passen we ons aanbod hierop aan. Artex onderzoekt daarbij ook bij welke doelgroepen zij een beperkt bereik heeft en doet daar samen met andere betrokken maatschappelijke partners (zoals Texels Welzijn, Young 4 Ever, Bibliotheek en de Sportstichting) aanbevelingen voor verbetering van hun aanbod voor aan de gemeente.

Muziek

De lessen van een jaarcursus muziek duren voor individuele lessen 25 tot 45 minuten voor duolessen, groepslessen kunnen langer duren tot 120 voor theaterlessen en schrijfcursussen. Lessen kunnen wekelijks, twee wekelijks of door middel van een 'knipkaart' incidenteel gevolgd worden. De meeste mensen volgden zangles, individueel of in een van de verschillende koren die Artex rijk is, maar ook werd in ongeveer 15 verschillende instrumenten lesgegeven. Waarvan er bij piano, gitaar, slagwerk en dwarsfluit de meeste cursisten waren. De uitdaging voor Artex op Texel is om voor de instrumenten waar weinig vraag naar is toch aanbod te houden voor die kleine vraag. Verder konden mensen ook korte cursussen volgen, zoals verschillende muziek-probeerlessen, muziek en dans voor peuters, een instapcursus muziek en instrumentale oriëntatie.

Samenspel

Niet alleen is het goed voor leerlingen en cursisten om samen muziek te maken, samen muziek maken is ook goed voor de sociale en emotionele ontwikkeling. Samenspel wordt daarom gestimuleerd, zo kent Artex verschillende koren, orkesten en bands waarin meegedaan kon worden, zoals popkoor, kamerkoor, wereldkoor of het Fortissimo-orkest. Daarnaast verzorgde Artex ook korte cursussen en bijeenkomsten voor samenspel, zoals Christmas Carols, Chansons, Big Band en de jaarlijkse

orkestenuitwisseling van het Texelse Fortissimo en het Amsterdams AJunSo. Ons jeugdorkest kende ook nog een concert samen met het Utrechtse Domstad Jeugdorkest en het Artex Kamerkoor.

Dans

Bewegen, dansen is goed voor 'lijf en leden'. Bij Artex wordt een breed scala aan dans en beweeglessen gegeven. De lessen van een jaarcursus dans duren gemiddeld tussen de 50 en 90 minuten en worden wekelijks verzorgd. Een en ander afhankelijk van leeftijd en niveau. De grootste groep waren de kinderen/jongeren die streetdance/dansmix-lessen volgden, gevolgd door pilates en dan pilates (speciaal) voor mannen. Maar ook voor de lessen yoga, zumba/salsa en dans voor 25+ was aardig animo.

Theater

Theaterlessen stimuleren de fantasie, zelfexpressie en presentatie van jezelf aan een publiek. De lessen van een jaarcursus theater duren meestal tussen de 60 en 120 minuten en vinden wekelijks plaats. Ook dit weer afhankelijk van leeftijd (de jongere cursisten hebben wat korter les).

Beeldend

Ook beeldende lessen stimuleren de fantasie en expressie daarvan op papier, op doek of bijvoorbeeld in klei. De beeldende lessen worden veelal in opeenvolgende blokken gegeven. De lessen van een cursus beeldend duren gemiddeld 120 minuten per les. De lessen tekenen en schilderen vinden eens in de 2 weken plaats. Daarnaast werden verschillende korte cursussen beeldend aangeboden, zoals beeldhouwen in speksteen, buitenschilderen, schilderen in Bob Ross-stijl en blacklight tekenen.

Overig creatief

Naast een meer vast stramien van lessen Ook was er nog overig creatief aanbod, zoals leren presenteren, autobiografisch schrijven en verschillende (kunst)lezingen, online of fysiek op Artex, de onderwerpen waren onder andere Gouden Vrouwen, Frans Hals, James Ensor en Pieter Bruegel de Oude

Culturele ontmoetingen

Eind mei was een bijzondere ontmoeting is samenwerking met Triade in Den Helder. In het kader van herdenkingsjaar slavernijverleden waren er in Den Helder en in de Kajuit van WSV Texel lezingen over het slavernijverleden door Reggie Baay en Alex van Stipriaan. Minchenu Maduro leidde in de kajuit een uitwisseling van overdenkingen en verkenning van de hedendaagse doorwerking. In de haven lag aan boord van een VMC schip de filmcontainer van BOA-producties met de dansfilm Armazoen. De week erop gaf Geert van Oostindie bij de Rede van Texel een derde lezing over Nederland en het slavernijverleden.

Maar natuurlijk brachten cursisten van Artex het geleerde ook ten tonele via diverse voorspeelavonden, optredens en voorstellingen. Zo traden de Chansonnettes op in de Lindeboom en bijvoorbeeld ook in de Vermaning, maar gaven met KTF een ook voorjaarsconcert. De Artex volwassenen band de Golden Oldies kende vele optredens, onder andere in het Glazen Paleis, restaurant Floris. Het Wereldkoor verzorgde verschillende optredens en het Kamerkoor had diverse optredens, zo bracht het samen met het Haarlemse Weiland Ensemble 'Hemels motetten in Caelo' in in de Burghtkerk in Den Burg. Het Popkoor verzorgde vele optredens, onder andere ook in het Glazen Paleis, maar ook op uitnodiging in Paradiso in Amsterdam. In het tweede weekeind van november het Vliersfestival waar internationale

docenten masterclasses en workshops Vlaamse en Ierse folkmuziek geven en optredens verzorgen tijdens een intensief weekeinde wat traditioneel op zondagmiddag wordt afgesloten met een spontaan concert op de TESO terug naar Den Helder. De dansafdeling was present op Bûte en Buitengewoon Texel. Artex was sowieso goed vertegenwoordigd bij Buitengewoon Texel, met verschillende bandjes en een optreden van het Kamerkoor.

In totaal waren er 2023/2024 1678 cursisten die één of meerder cursussen volgde en waren er optredens voor 3152 bezoekers.

Cultuureducatie in het onderwijs

In het basisonderwijs hebben 920 leerlingen van de Texelse basisscholen muzieklessen van de Algemene Muzikale Vorming (AMV) gehad. Deze lessen worden éénmaal in de twee weken in co-teaching met de klasdocent aan iedere groep van het basisonderwijs door een muziekdocent van Artex gegeven. Voor de groepen 5 van de basisscholen verzorgde Artex wederom het programma Instrumentale Muzikale Vorming (IMV). Dit is een programma waarbij iedere leerling zo de mogelijkheid krijgt intensief kennis te maken met twee verschillende muziekinstrumenten (6 weken per instrument). In seizoen 2023/2024 hebben 2 schoolgroepen op 2 verschillende basisscholen, in totaal 40 leerlingen, IMV-lessen genoten. De groepen worden opgedeeld in kleine groepjes zodat er gericht lesgegeven kan worden. Zo zijn er 4 x 6 weken IMV-lessen verzorgd. Met betrekking tot cultuureducatie in het onderwijs zijn er ook nog twee andere programma's waar Artex de leiding in voert. Deze programma's worden deels uit andere (rijks-) middelen bekostigd en gematcht met gemeentelijke middelen. De programma's maken daarom geen onderdeel uit van de BCF-subsidie, maar er zijn hiervoor in aparte subsidiebeschikkingen afspraken vastgelegd. Voor de beeldvorming worden de programma's hieronder wel kort toegelicht.

Uitgelicht werden er op het Durperhok, Bruinvis, Luberti in september 2023 door 221 leerlingen zelfportretten gemaakt. Tijdens de Kunstweken op de Jozefschool werkten 7 docenten met in totaal 275 leerlingen. Op de Durperhok werden aan 60 leerlingen danslessen verzorgd aan onderbouw, middenbouw en bovenbouw. Op de Vlietkotte werden aan 160 leerlingen theaterlessen gegeven door twee Artex docenten. In diverse Kunst Ateliers werd aan totaal 68 leerkrachten basisonderwijs kunstlessen gegeven. Via de opleiding vakdocenten werd door een Artex docent in opleiding stagegelopen op Thijsseschool bij 40 leerlingen en op de Bruinvis 60 leerlingen.

De Fontein liet door Artex theaterlessen verzorgen voor groep 7 totaal 28 leerlingen en groep 8 totaal 27 leerlingen. Met het project Kunstvrienden werd op de Kompasschool en de Bruinvis 29 leerlingen bereikt, waaronder 12 Oekraïense leerlingen. Tijdens de Kunstweek OSG februari 2024 bereikten we 550 leerlingen plus hun ouders tijdens de presentatie. Bij het IDFA documentaire festival november 2023 waren 4 po-scholen betrokken en werden 256 leerlingen in de bovenbouw en 167 leerlingen in de middenbouw bereikt.

CMK

Aanvullend aanbod op bovenstaande is vormgegeven in het Cultuurkoers-programma. Dit programma voert Artex als projectleider uit onder het landelijk programma Cultuureducatie Met Kwaliteit (CMK). Dit traject wordt voortdurend geëvalueerd en gaat uit van 'de vragende school'. Een CMK-coördinator helpt scholen de vraag te formuleren. Op verzoek zijn er daarom ook voor sommige scholen theaterlessen, dansworkshops en beeldende lessen vanuit Artex aangeboden.

Cultuurcoach

De cultuurcoach kan worden ingezet onder invulling van de landelijke brede SPUK-regeling. De cultuurcoach verbindt de cultuursector met andere sectoren zoals onderwijs, welzijn, sport en gezondheid. Via dit programma is een project rondom filmeducatie gerealiseerd en is gewerkt aan de opzet van een pilot erfgoededucatie en het project storytelling. Ook wordt er binnen dit programma de kunstweek op de OSG ondersteund. Vanaf 2024 wordt er binnen dit programma extra ingezet op aansluiting met thema's uit het sociaal domein, zoals versterken verbinding met de sociale basis (o.a. bestrijding van eenzaamheid), gezond en actief leven (o.a. gezonde leefstijl en bewegen & ontmoeten) en mentale gezondheid. Bij deze extra inzet wordt met name ingezet op doelgroep-verbreding richting 'kwetsbare' inwoners, zoals ouderen of mensen met een migratieachtergrond.

In 2023/2024 waren er 2616 passieve deelnemers toeschouwers/bezoekers van ons optredens door in totaal 4953 leerlingen/ cursisten. Daarvan waren 1.953 unieke leerlingen/cursisten aan minstens één educatief activiteit van Artex deelnamen, in de vrijetijd, in het basis onderwijs of op het voortgezet onderwijs. Dat is ruim 14% van alle inwoners van Texel.

De trend dat het aantal en aandeel jeugdige leerlingen iets afneemt zet door. De groep 65+ neemt juist iets toe, maar met name bij de volwassen deelnemer tussen de 18-65 jaar zit weer een toename ten opzichte van het voorgaande jaar. Door de toename van activiteiten op de OSG worden er weer meer jongere leerlingen bereikt. Daarmee wordt langzaam wordt de achterstand als gevolg van corona weer rechtgetrokken. Het aantal unieke actieve deelnemers is met ruim 38% toegenomen ten opzichte van 2022/2023.

Als het gaat over talent, zeker in de kunsten, gaat het vaak over jong talent. De aandacht lijkt zich soms ook uitsluitend daartoe te beperken. Met het oog op het behoud van de jeugd voor het eiland lijkt een focus op 'jong talent' logisch, maar het kan ook onnodig blik-vernauwend werken. Artex zet daarom ook in op het zoeken, ondersteunen en stimuleren van talent van alle generaties. Speciaal voor de volwassen doelgroepen zijn er meer dans- en beweeglessen in het aanbod opgenomen. Ook zijn er cursussen voor de oudere beginners ontwikkeld, om ook op meer gevorderde leeftijd samen in een popband te kunnen gaan spelen en ook de jazzband voor volwassenen is post-corona nieuw leven ingeblazen.

Een andere prestatie indicator is het samen met andere betrokken maatschappelijke partners (zoals Texels Welzijn, Young 4 Ever, Bibliotheek en de Sportstichting) verzorgen van een laagdrempelig vrijetijdsaanbod voor jongeren. Uitgangspunt is dat alle kinderen en jongeren van Texel ongeacht hun achtergrond en afkomst gelijke kansen en mogelijkheden krijgen om hun talenten te ontdekken, te ontwikkelen en te delen/tonen aan publiek. Het aanbod sluit aan bij de (intrinsieke) motivatie en behoefte van de jeugdigen, stimuleert eigenwaarde en vindt plaats in een gezonde en veilige omgeving met deskundig kader.

De kunstenschool verzorgt daartoe laagdrempelig (buitenschools) vrijetijdsaanbod jongeren. Dat gaat verder dan het min of meer reguliere aanbod in de vrijetijd. Er wordt actief gezocht naar niet bereikte jongeren en het ontwikkelen van passend aanbod. In vervolg op de samenwerking aan de 'Eilandse

aanpak' die tot doel had om alle kinderen op Texel veilig en gezond te kunnen laten opgroeien. Dit om zich breed te kunnen ontwikkelen, op school en daarbuiten. Wij willen dat er een grenzeloos gevoel van onbeperkte mogelijkheden van interesses en ontwikkeling is voor jongeren. Daarom verzorgen wij een educatief en ontwikkel aanbod voor jeugdige inwoners van Texel. Via het onderwijs door onder andere het aanbod van algemene en instrumentale muzikale vorming in het basisonderwijs. Voor deelname aan de rijksregelingen (en inzet op) 'combinatiefuncties' en 'cultuureducatie met kwaliteit' zie aparte overeenkomsten en beschikkingen voor Cultuurcoach en CMK.

Het bereik op de scholen zag er in seizoen 2023/2024 als volgt uit:

- Bereik AMV
9 scholen, 920 leerlingen
 - Bereik IMV
2 scholen, 2 groepen, 40 leerlingen
 - Bereik PO (overige disciplines)
Theaterlessen; 2 scholen, 255 leerlingen
- Filmeducatie; 423 leerlingen
 - Zelfportretten; 270 leerlingen
 - Kunstvrienden; 29 leerlingen
 - Bijscholingsateliers; 68 docenten
 - Vakdocentenstage:2
 - Aantal leerlingen bereikt VO
IDFA; 527 leerlingen

Naast de educatie en ontwikkel opgaves stimuleert Artex inwoners en bezoekers en dagen wij ze uit om deel te nemen door onder andere samen met de bibliotheek en Young 4 Ever een breed programma van activiteiten, workshops, evenementen, cursussen, voorstellingen en ontmoetingen in het Thijsssehuis te organiseren en aan te bieden. Uitgangspunt is dat de programmering breed en divers is en jaarrond doorloopt (winter- of zomerstop).

Een Indicator voor deze opgave is een breed en divers aanbod in samenwerking in (komende) Thijsssehuis (en/of op de ijsbaan). In 'seizoen 2023/ 2024 werd veel tijd vrijgemaakt voor de realisatie van een nieuw onderkomen voor Artex, samen met Young 4 Ever en KopGroep Bibliotheken, in het Thijsssehuis. Naast de voorbereiding voor de 'stenen', de keuze voor een projectleider, architect, ontwerp en vormgeving van de verschillende processen is er ook veel tijd gestoken in de plannen voor de samenwerking, de organisatie, de activiteiten en de financiering van de gezamenlijke inrichting van het Thijsssehuis.

Met de realisatie van het Thijsssehuis is de expliciete opdracht om ook ons haar aanbod en programma ook naar andere locaties zoals de buitendorpen te brengen des te belangrijker om in ogenschouw te houden. De spreiding van aanbod en bereik over het hele eiland doen wij in samenwerking en in overleg met de betreffende dorpscommissies en -huizen en eventuele andere betrokken maatschappelijke partners.

Daarom komen wij met ons binnen schoolse aanbod in alle dorpen, en verzorgen onze koren en bandjes optredens over het hele eiland. Het vaste reguliere cursusaanbod voltrok zich vrijwel volledig op de locatie van Artex aan het Schilderend en de cultuureducatie in het onderwijs grotendeels op de basisscholen zelf (ook in de buitendorpen). De culturele ontmoetingen hebben zich op diverse locaties afgespeeld.